

УДК 332.142.6

*Секція: Правові аспекти забезпечення безпеки життєдіяльності*

***І. С. Федів***

***М. Я. Купчак,***

***старший викладач кафедри права та менеджменту***

***у сфері цивільного захисту***

***м. Львів, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності***

## **ПРАВО НА БЕЗПЕЧНЕ ДЛЯ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ДОВКІЛЛЯ**

Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля передбачає можливість жити в такому навколишньому природному середовищі, яке не спричиняє шкоду здоров'ю людини, а також можливість людини використовувати природні блага відповідно до власних потреб [1].

Безпечне довкілля - це такий стан навколишнього природного середовища, який не має негативної дії на здоров'я людини чи процеси у живих організмах, а природний баланс зв'язку людини і довкілля, не перевищує встановлені законодавством норми безпеки. Таким чином, право на безпечне довкілля охоплює ряд галузевих прав:

- право на стабільну екологічну обстановку;
- право на екологічне благополуччя;
- право на якісне та здорове навколишнє природне середовище;
- право на використання корисних властивостей природи для задоволення необхідних життєво забезпечувальних фізіологічних і духовних потреб;
- право на охорону життя і здоров'я від несприятливих природних умов та природно антропогенних факторів [2].

Для забезпечення реалізації людиною права на безпечне для життя і здоров'я довкілля, на практиці, важливо визначити такі критерії, на основі яких можна розрізнити безпечність чи небезпечність навколишнього

природного середовища. Головні вимоги, які використовують для визначення якості довкілля, зафіксовані в екологічних стандартах і нормативах. Такими основними критеріями є нормативи екологічної безпеки в Україні (нормативи гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у навколишньому природному середовищі, гранично допустимі рівні шкідливих фізичних та біологічних впливів на нього). Недотримання зазначених нормативів і буде порушенням права на безпечне для життя і здоров'я довкілля [3].

Це право включає в себе можливість вимагати від держави та її органів, а також від юридичних і фізичних осіб виконувати дії, які повинні забезпечувати належний стан навколишнього природного середовища, який не призведе до негативних змін в людському організмі (їх дія може бути як активною, так і пасивною, тобто відмовлятися від дій, що можуть негативно вплинути на людину і природу). Крім того, держава, фізичні і юридичні особи в ході своєї діяльності повинні реалізовувати комплекс заходів, спрямованих на дотримання якості довкілля, покращання його стану і т. п. [4]

Таким чином, право на безпечне для життя і здоров'я довкілля – це право закріплене законодавством і забезпечуване державою, яке дає можливість людині жити в такому середовищі, яке не спричиняє негативної дії на її життя та здоров'я. Це право надає можливість використовувати для задоволення власних життєво необхідних фізичних і духовних потреб безпечні природні блага, вимагати від влади, а також фізичних і юридичних осіб реалізовувати вимоги екологічної безпеки, а у випадку їх порушення звертатись по захист своїх порушених прав, до відповідних компетентних органів державної влади.

#### **Список літератури:**

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. No254к/96–ВР: [Електронний ресурс]// Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Андрейцев В. І. Екологічне право: Курс лекцій: Навч. Посібник для юрид. фак. вузів/ В. І. Андрейцев. – К. : Вентурі, 1996.–208 с.
3. Основи екології [Текст] : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Заверуха Н.М., Серебряков В.В., Скиба Ю.А. - К. : Каравела, 2006. - 368 с.

4. Екологічне право України в запитаннях та відповідях : навчальний посібник / Гетьман А.П., Шульга М.В., Анісімова Г.В., Соколова А.К. - Х. : ТОВ "Одіссей", 2008. - 480 с.